

Nico
van Gijzen

Raad met jou rande

Vroeg aftree? Skrap daai droom

Jy wil nie hê jou geld moet voor jou sterf

Hoekom, vra 'n leser nou die dag, waarsku ek teen vroeë aftrede. "Die mense hier sê dit maak tog nie so 'n groot verskil of jy op 55 jaar of 65 jaar aftree nie."

My reguit antwoord? Daai mense weet nie waarvan hulle praat nie. Vergeet liever van luister na wat "mense sê". Vergeet ook van finansiële raad rondom die vleisbraai vuur. Dit hou niks goeds in vir jou nie.

Voor ek by die syfers en argumente kom, as jy een van daardie is wat dink aan vroeg aftree op grond van wat "mense sê", praat gerus met 'n paar ouer mense wat wel vroeg afgetree het. Hoor of hulle nog gelukkig is met hul besluit.

Die met wie ek al gesels het, is óf finansiële in die moeilikheid óf hou net net die pot aan die kook. En boonop sonder om te weet vir hoe lank hulle dit nog gaan moet doen. Enkeles uitgesonder, is dit hierdie mense wat noodgedwonge by kinders eindig (kyk my rubriek verlede week, "Lesse vir jou oudag").

Begin vroeg

Daar is 'n tweede aftree-probleem wat nou hiermee saamhang. Een met 'n soortgelyke gevolg. En dit is om laat te begin spaar vir aftrede.

Vroeg aftree, of laat begin, het bykans dieselfde nadelige finansiële gevolge. Met laat beginners sluit ek in die mense wat van werk verander en dan hul aftreegeld neem en daarvan motors koop, braaiakers aanbou ('n baie gewilde een), of oorsese reise onderneem. Pleks van om dit te spaar in 'n bewaringsfonds vir aftrede.

Kom ons doen die somme.

Ons neem as voorbeeld twee kollegas,

A en B. Hulle is 25 jaar oud en begin werk met 'n salaris van R25 000 per maand, waarvan hulle elkeen 15% tot 'n aftreefonds bydra. Dit is R45 000 per jaar. Om dinge in balans te hou, neem ons aan albei kry dieselfde verhogings (5% per jaar) en die groei op hul aftreebeleggings is dieselfde (8% per jaar).

Dan sal A, wat werk tot 65 jaar oud, aftreekapitaal van R23 778 488 beskikbaar hê. B, wat vroeg aftree op 55 jaar daarenteen, se aftreekapitaal is net R9 296 748. Dit is 'n "nie te groot nie" verskil van R14 481 740.

Of, as die bedrae sommige lesers laat steier omdat ek jong mense in my voorbeeld gebruik, die verskil is 155,77%. Dit is wat A finansiële beter daarvan toe is by aftrede as B. Omdat hy tien jaar langer werk. En spaar.

Om die gesprek af te rond, daar is nog 'n faktor wat in berekening gebring moet word. En dit is lewensverwagting. Jou aftreegeld moet hou tot die dood jou kom haal (en soms vir naasbestaandes daar-na).

Op 55 jaar is 'n man se lewensverwagting na raming nog 21 jaar (afgerond). Op 60 is dit nog 17 jaar en op 65 is dit nog 14 jaar. (Vir 'n vrou is dit so 'n raps langer, onderskeidelik 25 jaar op 55, 21 jaar op 60 en 17 jaar op 65).

Dit is dus duidelik dat jy nie jou lewenslange inkomstebehoefte kan beplan net op 'n statistiese lewensverwagting soos op 55 of 65 jaar nie, want wanneer jy daardie ouderdomme bereik, kom daar nog jare by. Jy moet verder dink.

Hou aan solank jy kan

In ons praktyk werk ons op 90 jaar as sinvolle finansiële doelwit vir aftreedeplanning. Maar jonger mense kan gerus dink aan 100 jaar oud of ouer. Mense begin langer leef.

Kom ons doen nog somme. Ons aanvaar albei werk verantwoordelik met hul geld en begin deur net 5% van hul kapitaal as inkomste te onttrek, wat jaarliks styg met 5% en hul groeikoers is 8% per jaar. Dan begin A met 'n jaarlike pensioen van R1 188 924. B se pensioen begin by R464 837 per jaar. 'n Reuseverskil.

Selfs met die inflasiegroei van 5% per jaar is B oor tien jaar, wanneer A aftree, ver agter sy kollega wat inkomste aan bref. Sy pensioen teen daardie tyd is maar R721 115 per jaar, teenoor die R1 188 924 waarmee kollega A sy aftreede begin.

Goed, dit nou wat hul aftree-inkomste aan bref. Hoe lyk dit met die versorging van naasbestaandes wat van hulle afhanklik is?

Kom ons kyk 30 jaar ná aftrede. A sal op 95 jaar oud en terwyl hy die heeltyd meer pensioen onttrek het as B, dan nog R11 765 657 in sy aftree-spaarvarkie beskikbaar hê. B, sal op 85 jaar al, en terwyl hy heeltyd agter was met sy pensioen-inkomste, net R4 600 102 oor hê.

Die syfers kan raas in jou kop, maar die raad wat ek vandag het, is eenvoudig. As jy wil seker wees jy het genoeg geld vir 'n sorgvrye oudag, begin vroeg spaar, spaar soveel jy kan en hou vol daarmee vir solank jy kan.

Wat jy nie wil hê nie, is dat jou geld voor jou sal doodgaan.

■ **Nico van Gijzen, 'n gesertifiseerde finansiële beplanner en belastingpraktisyn, is besturende direkteur van Finlac en 'n lid van Fisa. Lesers kan navrae aan hom stuur deur te skryf aan Raad met jou Rande, Posbus 8422, Johannesburg 2000 of nico@finlac.com; Twitter: @Nicovangijzen.**